

Bildande av Bråtarnas naturreservat i Strängnäs kommun

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken beslutar Länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat. Reservatets gränser ska följa inmätt gräns med tillhörande teknisk beskrivning (bilaga 2) och märkas ut i terrängen. Namnet ska vara Bråtarnas naturreservat.

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken beslutar Länsstyrelsen om reservatets syfte enligt nedan.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken, att nedan angivna inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden samt intrång för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet ska gälla i reservatet.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd m.m. enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 3) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer i ett skogsområde bestående av olikåldrig och flerskiktad barrblandskog med inslag av lövträd samt hållmarkspartier och ett mindre myrområde. Syftet är vidare att bevara områdets biologiska mångfald av framför allt kryptogamer och kärlväxter. Syftet är även att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer, liksom livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Syftet ska nås genom att skogen undantas från skogsbruk och andra exploateringar. Naturvårdande skötsel, för att begränsa att gran tar över i tallskogspartier eller lövrika områden och för att friställa träd, kan bli aktuellt. Naturvårdande skötsel kan också bli aktuellt i syfte att bevara och skapa viktiga strukturer, så som gamla träd och död ved, och för att gynna särskilt skyddsvärda arter. I de delar med värdefulla tallmiljöer bör naturvårdsbränning genomföras, eller om det inte är möjligt, bör det vidtas åtgärder som syftar till att skapa substrat och markstörningar liknande de som uppstår vid brand. Hydrologin i området ska restaureras.

Skötselåtgärder kan också bli aktuella för att förhindra spridning av granbarkborre och andra insektsangrepp på barrträd.

Säkerhetshuggning för att säkerställa fri passage på vägarna vid reservatet kan bli aktuellt.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet, liksom behovet av att vidta åtgärder mot invasiva främmande arter.

Reservatsföreskrifter

A. Inskränkningar enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet

Utöver vad som gäller enligt andra författningar och beslut är det i reservatet förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning,
2. anlägga väg,
3. anlägga luft- eller markledning,
4. uppföra stängsel eller hägnad,
5. anordna upplag,
6. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika, spränga, deponera eller dämna,
7. avverka träd eller buskar,
8. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
9. framföra motordrivet fordon i terrängen,
10. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,

11. kalka eller gödsla mark eller vatten, och
12. inplantera för området främmande djur- eller växtarter.

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

Föreskrifterna under A ska inte utgöra hinder för väghållaren att underhålla vägar och vägdkiken.

Föreskrifterna under A ska inte utgöra hinder för fastighetsägaren att uppföra och underhålla jaktorn, röja sly och kvistar vid därtill hörande siktgator samt vid siktgator för jaktpass.

Föreskrifterna under A ska inte utgöra hinder för utfodring av vilt, uppsättning av saltsten och att uppföra och underhålla foderautomater.

Föreskrift A9 ska inte utgöra hinder för uttransport av fäلت vilt med fyrhjuling eller motsvarande.

Föreskrift A9 ska inte utgöra hinder för tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsarbete. En insats i sådana ärenden ska omgående anmälas till Länsstyrelsen i Södermanlands län.

B. Intrång enligt 7 kap. 6 § miljöbalken angående vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. Røjning, utmärkning och underhåll av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor.
3. Naturvårdande skötsel såsom plockhuggning, friställning av träd samt tillskapande av död ved.
4. Naturvårdsbränning.
5. Genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
6. Bekämpning av invasiva främmande arter.

7. Restaurering av områdets hydrologi.
8. Åtgärder för att inom området begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp eller spridning av granbarkborre genom utplacering av fällor, utläggning av fångstvirke, fällning av angripna granar, rotkapning av vindfällda granar och/eller barkning. Inga träd ska föras ut ur naturreservatet, med undantag för eventuellt infört fångstvirke.

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Bråtarnas naturreservat
Naturvårdsregister ID	2062361
Kommun	Strängnäs
Församling/socken	Åker-Länna församling/Länna socken
Lägesbeskrivning	10 km SV Strängnäs centralort
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalslandskap
Kulturlandskapsregion	Mälardalen
Areal	26 ha, varav 23,9 ha produktiv skogsmark och 2,1 ha övrig mark
Fastigheter (markägare)	Strängnäs Byringe 7:41 (privat)
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen i Södermanlands län

Skälen för länsstyrelsens beslut

Beskrivning av området

Bråtarna ligger ca 10 km sydväst om Strängnäs centralort. Terrängen är i huvudsak flack, men det finns småkuperade delar med mindre hållmarker. Jordtäcket består av postglacial sand, sandig morän och en liten del glacial lera.

Bråtarna är ett litet barrnaturskogsområde med stor variation i träddimension och trädålder samt med flera trädskikt. Tidigare fanns många gamla granar men en stor andel av dessa träd är döda på grund av granbarkborreangrepp. De äldsta träden i området utgörs i stället av grovgrenig senvuxen tall. En ny generation av gran är på väg upp och det finns partier med björk. Skogen är bitvis luckig. Området har aldrig kalavverkats och sannolikt har skogen

betats längre tillbaka i tiden. Huvuddelen av området har stått obrukat länge och utvecklat naturskogskaraktärer med död ved i både grova och klena dimensioner.

Flera rödlistade arter och naturvårdsintressanta arter har noterats¹ i området. Bland annat förekommer knärot (VU) i riklig mängd på flera platser. Andra arter som observerats är fyrflikig jordstjärna (NT), nattviol (NT), grönpyrola, kamjordstjärna, blomkålssvamp, trådticka, dropptaggsvamp (NT), fjällig taggsvamp (NT), korthornad vedstekel, spillkråka, järpe, talltita (NT), rödvingetrast (NT), duvhök (NT), tornseglare (VU), gulsparv (NT) och tjäder. Flera av dessa arter indikerar en lång skoglig kontinuitet.

Skogarna utanför naturreservatet har en brukad karaktär. Vid ett besök i naturreservatet slås man därför av den uppenbara skillnaden i biologiska bevarandevärden mellan naturreservatet och dess omgivning.

Ett utmärkande drag för området är den tystnad som råder. Som besökare nås man inte av civilisationens brus.

Det finns tre registrerade platser med skogsbrukslämningar. Det är två kolbottnar och resterna av en kolarkoja.

Området är skyddat för sina naturvärden. Friluftsliv är inte med i syftet. Det kommer således inte inrättas några anordningar för friluftslivet utöver basnivån målad gräns och reservatskylt. Det kommer inte iordningställas någon parkeringsplats.

Bevarande av områdets värden

De prioriterade bevarandevärdena i naturreservatet är främst knutna till de tallskogsdominerade hållmarkspartierna. I de prioriterade bevarandevärdena ingår även refugiemiljöer av flerskiktad fuktig grandominerad barrblandskog, med ett flertal större förekomster av knärot. I hela området finns det gott om strukturer så som olika former av död ved, gamla senvuxna träd och grova träd.

För att bevara naturvärdena behöver naturreservatet undantas från skogsproduktion, dikning och olika exploateringsföretag. Området kan huvudsakligen lämnas orört för att utvecklas genom intern

¹ Observationer inlagda i Artportalen. 2025 års rödlista.

dynamik. I de talldominerade delarna av området är naturvårdsbränning, eller brandefterliknande metoder, lämpligt.

För att långsiktigt bevara naturvärden knutna till gran kan det behövas åtgärder för att bekämpa granbarkborrar i reservatet.

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Området kommer inte tillgängliggöras för friluftsliv förutom med information på skylt och hemsida. Trots det kan naturreservatet anses bidra till att förverkliga friluftsmålen Skyddade områden som resurs för friluftslivet och Tillgång till natur för friluftsliv.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, exploateringar, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Bråtarna är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken samt med Strängnäs kommuns översiktsplan (Översiktsplan 2040).

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Mot bakgrund av det ovan sagda beslutar Länsstyrelsen att förklara aktuellt område som naturreservat.

Beskrivning av ärendet

Reservatsbildningen

2019 lämnade markägaren in en avverkningsanmälan (A 34131-2019) till Skogsstyrelsen. Med anledning av den rika förekomsten av

knärot² i området fattade Skogsstyrelsen ett beslut, i början av 2022, om att förbjuda delar av den anmälda avverkningen. Beslutet överklagades inte av markägaren. Parallellt med Skogsstyrelsens handläggning inledde Länsstyrelsen diskussioner med markägaren i slutet av 2021 angående möjligheten till att skydda området som naturreservat. I början av 2022 tog Länsstyrelsen fram förslag till avgränsning, syfte och föreskrifter. Naturvårdsverket tillstyrkte det framtagna reservatsförslaget och i slutet av 2022 värderades området och förhandling inleddes. I februari 2024 undertecknades en överenskommelse om inträngsersättning mellan staten och markägaren. Under slutet av 2024 mätte Skogsstyrelsen in gränsen.

Remiss

Innan förslaget till beslut sändes på remiss genomfördes samråd med Naturvårdsverket enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Förslaget till beslut sändes på remiss till sakägare och andra berörda den 9 april 2025. Fyra yttranden har inkommit till Länsstyrelsen.

Remissinstansernas synpunkter på förslag till beslut och länsstyrelsens bemötande

Fastighetsägaren har framfört synpunkter angående föreskrifternas inskränkningar på jakten och hur framtida granbarkborreproblematik ska hanteras. Länsstyrelsens bemötande: fastighetsägarens synpunkter avseende jakt och granbarkborre har beaktats.

Skogsstyrelsen ser positivt på naturreservatet Bråtarna.

Sveriges geologiska underökning (SGU) avstår från att yttra sig.

Strängnäs kommun tillstyrker förslaget men har lämnat ett par synpunkter: förslaget är förenligt med kommunens översiktsplan. Kommunen vill se mer fokus på friluftslivet och tydligare skötselåtgärder. Länsstyrelsens bemötande: friluftsliv är inte en del av reservatets syfte. Skötselplanens åtgärder är tillräckligt specificerade.

² I Artportalen finns rapporter om hundratals plantor av knärot inom området.

Upplysningar

Ordningsföreskrifter

Länsstyrelsen har denna dag beslutat föreskrifter (dnr 1444-2025) avseende rätten att färdas och att vistas i reservatet samt ordningen i övrigt. Ordningsföreskrifterna 04FS 2026:3 finns tillgängliga i länets författningssamling.

Dispens från föreskrifter

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken, medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot reservatets syfte.

Andra lagar, förordningar och föreskrifter

Länsstyrelsen vill påminna om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller eller kan komma att gälla för området. Bland dessa kan nämnas följande:

Fridlysningsbestämmelser

Enligt artskyddsförordningen (2007:845) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2009:10) gäller bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

Jakt

Jakten regleras inte i detta beslut. Reglering av jakt har inte bedömts ha betydelse för att säkerställa syftet med skyddet.

Invasiva arter

För att skydda miljön och samhället mot utbredningen och skadorna av invasiva främmande arter finns bestämmelser i EU:s förordning (1143/2014) kring förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter.

Insektsangrepp

Enligt 2 kap. 4 § växtskyddsförordningen (SFS 2022:795) får inte föreskrifter meddelade med stöd av 2 kap. 3 § samma förordning strida mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 eller 8 kap.

miljöbalken. Markägaren har inte något ansvar för att bekämpa eller förebygga insektsvärjning inom reservatet.

Skogsbrand

Vid exempelvis spontant uppkommen skogsbrand har markägaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Se 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Fornlämningar

Inom naturreservatet finns områden med skogsbrukslämningar. Det kan även finnas andra ej kända fornlämningar eller övriga kulturlämningar inom reservatsområdet. Länsstyrelsen påminner om att det enligt 2 kap. 12 § kulturmiljölagen (1998:950) krävs tillstånd från Länsstyrelsen för ingrepp i fornlämning eller fornlämningsområde.

Vägar

För åtkomst till reservatet behöver Länsstyrelsen erhålla rättighet att använda befintliga vägar. Det kan exempelvis ske genom servitut, nyttjanderätt eller genom andelar i en gemensamhetsanläggning.

Information

Beslutet kungörs i ortstidning. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning. Eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast tre veckor efter att beslutet kungjorts.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga 4 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Robert Andrén med naturreservatshandläggare Peter Lantz som föredragande. I den slutliga handläggningen har också vikarierande länsråd Anna-Karin Lindblad Wieslander, tillförordnad chefsjurist Hedvig Lind, avdelningschef Erik Hjortsberg och vikarierande enhetschef Stefan Henriksson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

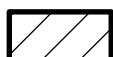
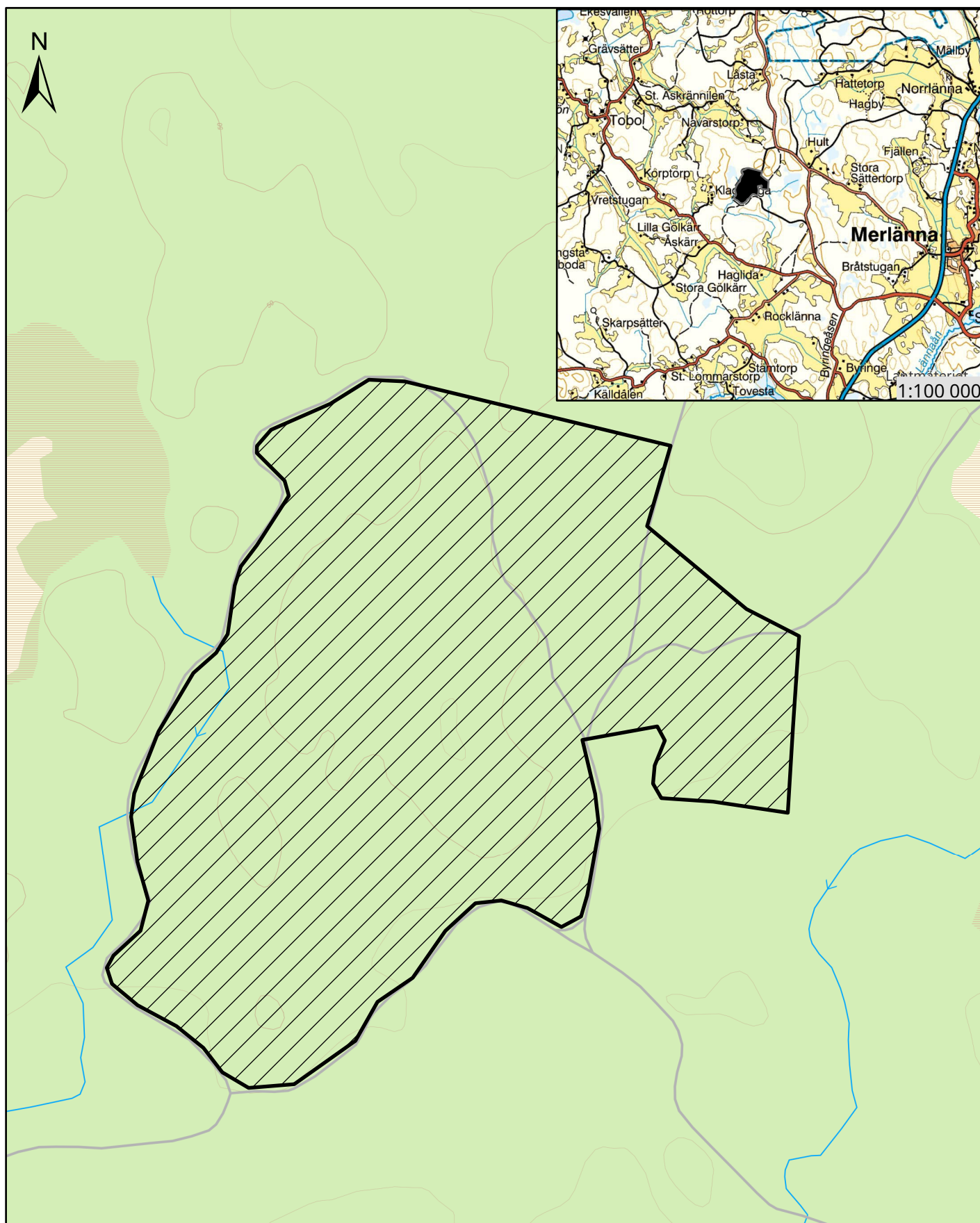
Hantering av personuppgifter

Information finns på

<https://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/om-lansstyrelsen-i-sodermanland/om-webbplatsen/sa-hanterar-vi-dina-personuppgifter.html>

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Teknisk beskrivning
3. Skötselplan med bilaga 3.1 (karta)
4. Överklagandehänvisning regeringen

Naturreservat

0 125 250 m

Skala: 1:5 000 [A4]
Koordinatsystem: SWEREF99 TM
Bakgrundskarta: © Lantmäteriet

Teknisk beskrivning

Datum: 2024-12-20
Ärendenummer: SKS1131068
Mätmetod: NRTK
Handläggare: Anders Eriksson

Objekt: Bråtarnas naturreservat

Kommun: Strängnäs

Län: Södermanland

Koordinatsystem: SWEREF99_TM

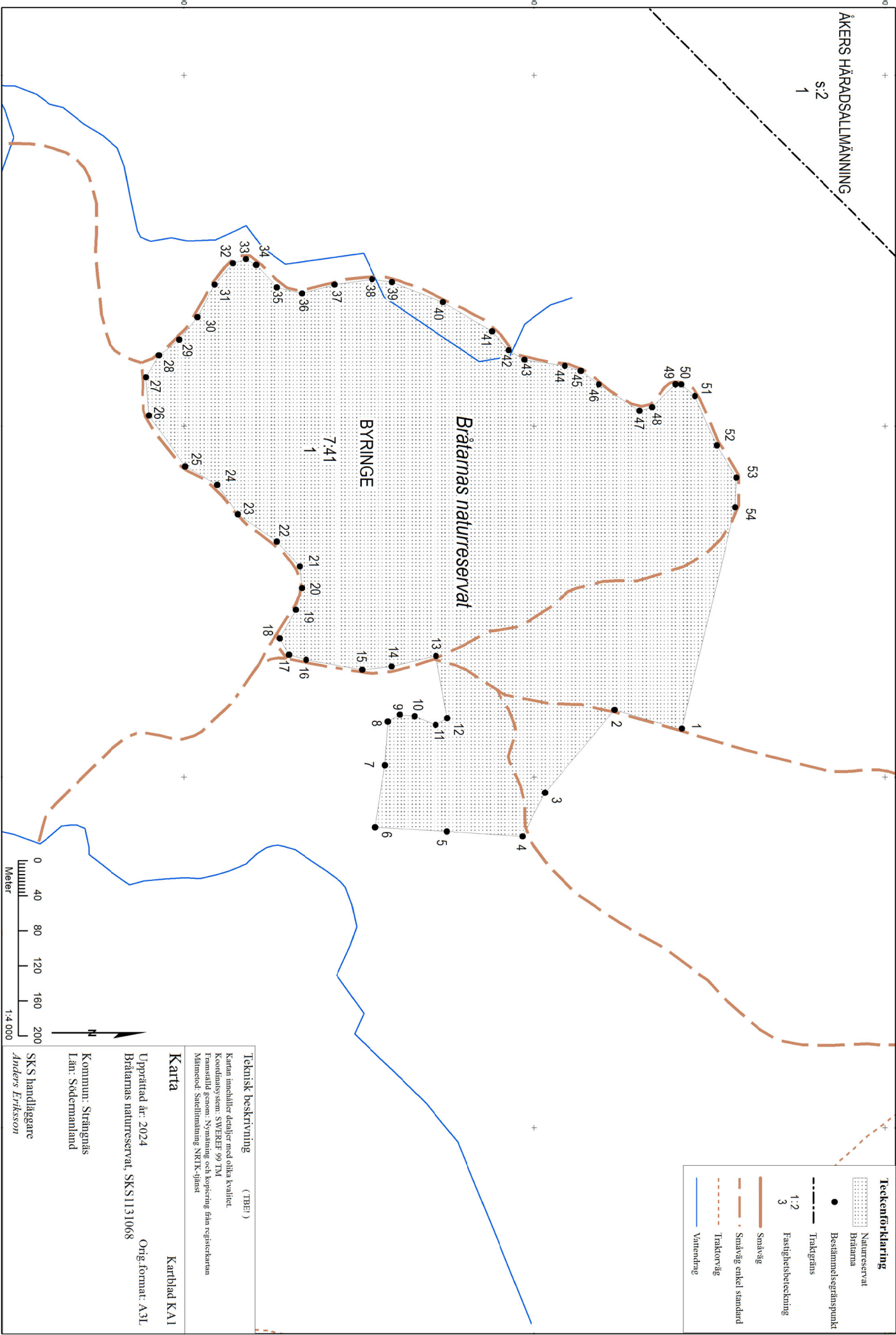
Koordinatkvalitet: Inre 500 mm, Yttre 500 mm

Punkt ID	Norr (N)	Öst (E)	Notering
Bestämmelegränspunkter			
1	6574567,99	609144,85	BGRÄ
2	6574491,00	609123,53	BGRÄ
3	6574412,13	609218,04	BGRÄ
4	6574386,35	609268,09	BGRÄ
5	6574299,86	609262,28	BGRÄ
6	6574218,19	609257,30	BGRÄ
7	6574228,89	609186,51	BGRÄ
8	6574232,18	609137,03	BGRÄ
9	6574245,99	609129,18	BGRÄ
10	6574263,20	609130,71	BGRÄ
11	6574286,98	609140,50	BGRÄ
12	6574300,39	609133,14	BGRÄ
13	6574287,47	609062,02	BGRÄ
14	6574236,23	609074,06	BGRÄ
15	6574203,05	609077,91	BGRÄ
16	6574139,60	609066,50	BGRÄ
17	6574119,72	609060,70	BGRÄ
18	6574109,50	609042,01	BGRÄ
19	6574127,53	609009,66	BGRÄ
20	6574134,81	608984,88	BGRÄ
21	6574132,17	608960,17	BGRÄ
22	6574105,88	608931,66	BGRÄ
23	6574061,23	608900,51	BGRÄ
24	6574038,34	608867,08	BGRÄ
25	6574001,23	608845,99	BGRÄ
26	6573960,02	608787,92	BGRÄ

27	6573956,46	608744,51	BGRÄ
28	6573971,33	608719,46	BGRÄ
29	6573994,59	608701,34	BGRÄ
30	6574015,14	608675,75	BGRÄ
31	6574035,17	608638,76	BGRÄ
32	6574055,45	608614,47	BGRÄ
33	6574070,81	608609,54	BGRÄ
34	6574082,37	608615,88	BGRÄ
35	6574106,04	608641,67	BGRÄ
36	6574134,67	608648,97	BGRÄ
37	6574171,75	608638,63	BGRÄ
38	6574214,38	608632,62	BGRÄ
39	6574236,77	608635,55	BGRÄ
40	6574295,47	608658,79	BGRÄ
41	6574351,17	608691,91	BGRÄ
42	6574370,50	608713,63	BGRÄ
43	6574388,27	608724,42	BGRÄ
44	6574434,50	608731,18	BGRÄ
45	6574452,73	608737,02	BGRÄ
46	6574472,98	608752,34	BGRÄ
47	6574519,80	608782,71	BGRÄ
48	6574534,11	608778,71	BGRÄ
49	6574560,69	608752,25	BGRÄ
50	6574567,35	608752,43	BGRÄ
51	6574582,73	608765,77	BGRÄ
52	6574607,44	608822,02	BGRÄ
53	6574630,21	608858,80	BGRÄ
54	6574628,69	608892,82	BGRÄ

ÅKERS HÄRADSALLMÄNNING

S:2
1

Teckenförklaring

- Naturreservat
- Brätarna
- Bestämningseggränspunkt
- Traktgräns
- Fastighetsbeteckning
- 1:2
- 3
- Småväg
- Småväg enkel standard
- Traktorväg
- Vattendrag

Teknisk beskrivning (TBE)

Kartan innehåller detaljer med olika kvaliteter.
Koordinatssystem: SWEREF 99 TM
Tillvägagångssätt: Vynsättning och kopiering från registrerad
Mätmetod: Satellitmätning NRTK-fjärr

Karta

Upprättad år: 2024
Brätarnas naturreservat, SKS1131068

Orig format: A3L

Kommun: Strängnäs
Län: Södermanland

SKS handläggare
Anders Eriksson

Kartblad KA1